

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHÁZI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: Török Imre

Megjelenik havonként Kisújszálláson. — Előfizetési díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisújszállás

1937 okt. hó

Vitéz nagybányai

Horthy István

egyházmegyénk egykori gondnoka, mindvégig tiszteletbeli gondnok, s a Tiszántuli Egyházkerület volt főgondnoka nincs többé!

Bécsben halt meg, hol egykor Mátyás, az igazságos király is bevégezte földi életét.

Hamvait előbb ott ravatalozták fel, ahol elpihent, a bécsi nagy palotában, mely Mária Terézia királyasszonyunk testőreinek palotája volt. Ma úgynevezett Magyar Kollégium.

Aztán Budapestre hozták porrészeit ennek a dicsőséges embernek s a Kálvintéri református templomban adtak hálát Istennek a hívek ezrei — e nagy kálvinista férfiú életéért.

Végezetre a neki oly kedves Kenderesre hozta nagy halottunkat a gyászautó, hogy a kormányzói család sírboltjában pihenjen a boldog feltámadás reménye alatt — régebben elnyugodott szerettei között.

Nagyon meghatott mindenkit a zöldszínűre edzett nagy érekeporsó, melyben a meggypiros tábornoki ruhájában pihent a generális, lábainál a nagy fehérrózsa koszorúval.

Piros tábornoki ruha, fehér rózsako-

szorú, zöld érekeporsó! Senki se érdemelhetné inkább e színeket, mint ő érdemelte!

Harangjaink zúgnak Hevestől—Csongrádig — szerte a Nagykúnságban. Ahol csak magyarok élnek-laknak, milliók szíve fájdalommal teljesedik meg elhúnyta miatt. Kálvinista templomok tornyán gyászlobogók lengenek búsan, s a templomokban emlékezés szava hallatik.

Emléke áldott, emlékezete enyészhetetlen.

Megsírátjuk. Nem felejtjük!

Bus emlékeztető...

Szegény hazám... Szegény Sionom! Október van, valami nagy bánat borul rám.

Hogy csattogott a honvédszurony, hogy dörgött a Gábor Áron ágyúja! Harogott, mint a mennydörgés: az „Előre!” A piros sipkás, a piros pántlikás csakúgy kaszálta a németet.

Október! Október hatodika — 1849!

Nézz oda, Damjanich nyakára most veti kötelét a hóhér... Hallod? az aradi sánc árkában fegyver csattan, dörög, sáncárok zöldjére piros vér patakszik. Mégis... Ne nézzetek oda, takarjátok el lelketek szemét... Szegény hazám! —

Október 31. 1519!

Hogy csattog a kalapács. Messze Wittenbergben... Hogy dörög a szava Márton barátnak! És átzeng a széles világon: Erős várunk nekünk az Isten! — A Tisza partjáról meg visszafelel, nem a fűzes erdő veri vissza, hanem millió magyar szív az éneket: — ez volt a visszhang:

Tebenned bízunk eleitől fogva...

Október 31. Diadalom napja!

— Jaj! Jaj! —

Gyalázatos csöcselék robot végig — nézd! — Budapest utcáin... Gaz horda!!

Csattan a fegyver! s holtan rogyik le a legpuritánabb puritán, kit Tisza Istvának nevezünk ideleln.

Szegény hazám! Szegény Sionom! —

Október... október!

Emlékezzetek. Imádkozzatok!

Október

Az őszt ez a hónap szokta elhozni igazán. Kárpáljuk is érte eleget, mert hűvösebb az idő, elő kell kaparítani az őszi felöltőt, meg aztán a fáskamra kulcsa is sürjebben kerül elő. Borús az ég, hull a fákról őszi eső, hull a fának a levele.

Egy mérgeesebb költő nagyon haragszik az ősze s egyenesen vádolja is őtet, hogy a szegény öreg nyarat, amelyiknek már van is haszna, meg nincs: egyszerűen megfojtja s átveszi ő az uralkodást. A má-

sik költői hasonlat nekem jobban tetszik, azt mondja, hogy: Itt van az ősz, jön mint egy kincsű király, csakúgy szórja, ontja a könnyű aranytallérokat — a rezgő nyárfa aranylevelét. —

De szép hasonlítás. Igaz, úgy van: király hinti-szórja az aranytallért; csak ráfuvall a rezgő nyárfára s omlik a sok aranylevél, bokáig járunk benne. Isten a király!

Hajh, de, mikor majd egyszer a mi életünk fájára fuvall, s lehullunk a porba mi is: sárgán, halottsárgán. Tanulj ember! a rezgő nyárfa hulló levelétől!

Kurtul a nappal, nő az éjszaka. Hja, így van ez életünk során is: több a homály, mint a fényesség. Dehát avagy nem a böles és jó Isten hozza-é elő mindezeket? Aki jobban szeret engem, mint én tulajdon magamat. Ez pedig már csak nagy szó! Úgy-e?

Pattog a gesztenye az ablakom előtti nagy fáról. A tüskés száradozó héja felszakad, megtörik s a szép gesztenye megraggyan az addig általa nem ösmert napfényben. Szinte barnás arannyá zománcolódik. Ragyog.

Száradozó, hervadozó nyomorúságos testünk is megtörik egyszer, de a mag, a lélek, kiszakad belőle s megyen oda, ahol örök a fény, örök az üdv. Vajjon milyen lehet az a fény, az az üdv? Még ha ismerném, se tudnám leírni!

Ilyeneket beszél nekem az október, szél sóhajlásával, pattogva hulló gesztenye halk neszével, koppanó zajával.

Tanít....

KÖNYVEM, melynek címe

Indul nagy utára...

— *megjelent. Néhány száz példány már gazdát is talált. Még van belőle: 200—250. Kérem azokat, kik olvasni óhajtják, hogy levelezőlapon vagy valahogy, tudassák velem ez óhajításukat s a könyvet póstára adom. Azokat pedig, kiknek már megküldtem, de az árát eleddig nem juttatták még el hozzám, bizalommal arra kérem, hogy a megküldött csekklapon — a csekklap száma: 23,002. — legyenek kegyesek utalványozni címemre a könyv árát, vagy pedig — a könyv meg nem tartása esetén — azt hozzám (költségemen) visszaküldeni!*

T. I.

Jézus és a gyermekek.

Javul-e, vagy romlik a világ?

A Zsoltárok könyvét magyarázom naponként a templomban. Dávid, a zsoltáríró király, önti ki keserveit Isten előtt. Háborgatják, üldözik ellenségei. Imádkozik, hogy pusztítsa el azokat a Jehova Isten. Költőiségben szépek az átkai, de valósággá gondolva, retteneteseek. Hát már akkor is volt ellenségeskedés? — kérdezem. Hát már akkor is voltak rossz emberek? Hát már akkor is kegyetlenebbek voltak egymással szemben az emberek a vérszopó tigrisnél s a sírt is feldúló hiénánál?

Most olvasom egy fővárosi újságból, hogy Oroszországban egy fiú a tulajdon édesatyját jelentette fel a szovjetrendőr-

ségnek: az atyát kivégezték. A fiú most azzal kérkedik, hogy atyjánál is jobban szereti a szovjet hazát. Hát az Isten V. parancsolata ugyan mit szól ehhez?

De mit szólunk mi emberek a szovjet eljárásához, mely ezt a fiút mintának állítja oda a többi gyermekek, ifjak elé, hogy ők is tegyenek hasonlót, kémkedjenek szülőik ellen, árulják el azokat, jelentsek fel őket. Nesze neked szovjet-erkölcs!

Már-már elesüggedten felkiáltottam: Romlott ez a világ! Romlottabb, mint valaha volt! S folytatni akartam egyik fővárosi újság cikkével így: Asztalos, csinálj koporsót, egy egész világnak valót!

Mikor... előmbe ötlik egy rövid hír!

Egy ifjú ember, híres sportoló ott ül a mozi előtt valahol a Városligetben. Győzelem napja volt s az egész győztes csapat diadalmasan vonult a moziba, ahol aztán ünnepelték, megéljenezték őket. De Vilo Bur — így hívják ezt a külföldi derék ifjút, künn várta meg társait, nem ment élvezni a moziban a diadal dicsőségét. „Anyámnak veszek egy pár harisnyát inkább a belépti díjon, hadd legyen egy kis öröme szegénynek!”

Azsia tulsó oldalán irtják egymást a „sárgák”, japán meg kínai és Spanyolországban ontja a testvérért az örület. Emitt pedig egy magyar katona történetét boldogan olvasom. Szanitézs katona volt. Nem félt a haláltól, vallásos lelket örökölt szüleitől, katona-mondurja zsebében, meg a szívében is, ott volt a „biblia”. Golyózáporban már második sebesült bajtársát vonszolta a lövészárókba... Mikor a harmadikért indult volna, fejlődést kapott s őt kellett visszahozni sebesülésével. Kezelné akarják az orvosok, de ő nyöszörgő hangon kéri az orvosokat, hogy inkább azt a két bajtársát gyógyítsák előbb; azok nagyon szenvednek szegények. Az orvosok engedtek neki, elmentek a két sebesülthöz. Kisvártatva visszatértek... akkorra azonban már kiszzenvedett a krisztusi lelkű vitéz.

Hát tarka az élet, különös összetételű ez a világ. Emitt ölnek, a kórházakban elevenítnek. Emitt erény, amott bűn. Emitt békeesség, szent öröm, amott a lelkiismeret szörnyű mardosása, az embernek önmaga fölötti ítélete. Emitt üdvösség, amott el-kárhozás!

Melyiket választod, embertestvérem?

Mit mondjunk hát: romlik, vagy javul a világ?

Krisztus javítja, a Sátán rombolja.

Melyiknek segítesz földi ember?

„Az úrvacsorának ez a szent kenyere édes és drága lelki eledel mindazoknak, akik meglátják belőle, hogy Krisztus az ő életük, akik hálaadásra buzdulnak általa és akiket egymás iránti kölcsönös szeretetre ösztönöz, ugyanígy viszont a legveszedelmesebb méreggá változik azok számára, akiknek hitét nem építi és akiket nem buzdít dicséretmondó vallástételre; szeretetre... Ez által ők maguk válnak saját vádlóikká, ők maguk tesznek bizonyosságot maguk ellen, ők maguk írják alá kárhoztatásukat.

KALVIN.

Nincs időm, van időm

Az őszi idő anyagi javainknak a mérlege. Földek, szőlőskertek, gyümölcsfák most számolnak be munkájukról. A eséplőgépek bűgása s a szüretelők éneke közepette jó megállanunk, hogy amíg anyagi javaink mérlegét szemléljük, befelé önmagunkkal is számot vessünk. Istennek szava, egy-egy Igéje sokszor mintha nekünk is azt mondaná: Ember állj meg! Lásd meg tévedéseidet és mulasztásaidat, könnyelműségedet és önzésedet. Lásd meg a cselekedeteket, amiket nem vittél végbe; a feladatokat, amiket nem oldottál meg. Lásd meg, hogy mennyi jótett, irgalom, könyörület, vigasztalás, mosoly és szeretet maradt elrejtve, elfeledve, aludva szívedben. Gazdag voltál időben, mint rügyfakadástól aratásig, szüretig a természet, — ám az meghozta gyümölcsét..., de te... cselekvés helyett csak mulasztásaidat növelted.

„Amíg időnk van, cselekedjünk jót mindenekkel...” Mennyi szomorúság van ebben az igében az őszi mérlegen. Többet, nagyobbat tehattunk volna, mint egy mulandó kicsiny emberi élet s mi csak azt tudtuk mondani: *nincs időm*. Áron is meg kellett volna vennünk az alkalmas időt, s mi az ajándékba kapottat is eltékoztuk.

Vajjon nem így van-é?! Mennyire jut idő mindenre, amikor magunkról van szó. A magunk örömeire mindig jut idő, pénz és erő. Ha magunkról van szó milyen éberek, elszántak, ügyesek tudunk lenni. Gondoljunk csak arra, hogy életünkben mennyi idő jut tétlenségre, üres bámészkodásra, szenvedélyeink ápolására, bűnnek szolgálatára s milyen kevés jut Istennek. Pedig a magunk érdeke aránylag milyen kicsiny: kényelmesebb otthon, kenyér mellett kalács is, magasabb fizetési osztály, gondtalan szórakozás. Ezekre mindig jutott idő és alkalom, erő és pénz.

Ha másokról volt szó?! Nem tudtunk együtt örülni az örülőkkel, sírni a sírókkal. Karunk meglankadt, elálmosodtunk, elfáradtunk s mások érdekében még a szó is nehéz volt. Pedig milyen nagy volt a mások érdeke: életről és halálról volt szó. Kenyeret, ruhát, hajlékot, vigasztalást, gyógyulást kértek és kerestek. S amíg a magunk apró ügyeire bőven volt idő, a mások nagy kérdéseire nem volt semmi.

Az pedig semmiképpen nem mentség, hogy nem volt időnk vagy nincs időnk. A baj az, hogy elvonjuk időnket a jótól és a rosszra fordítjuk. Azért nem jut a

jóra, mert a rosszra kell, s amennyit onnan elveszünk, annyit tékozlunk el itt. S hiába próbálnánk mentegezni magunkat azzal, hogy sem ezt, sem azt nem követjük el és becsületesen éltünk, mert nem csak az tartatik számon, amit elköveltünk, hanem az is, amit elmulasztottunk.

Hányszor láttunk éhes embert s gondoljunk arra, milyen kevés az a kenyér, amit az éhezőknek adtunk. Meleg ruhává lehetett volna a lelkünk s milyen sokan dideregtek közelünkben. Világosság lehetünk volna a sötétségben s milyen kevesen vannak, akiknek vakságát megvilágosítottuk. Könnyeket törölhattunk volna s milyen sok könnyet sírtak el éppen miattunk. Vérző szívek orvosa lehetünk volna s mi friss sebeket ütöttünk azoknak szívére, akik szerettek. Vigasztalás helyett mennyi fájó bánatot okoztunk. Megbocsáthattunk volna, s e helyett mi bántottunk meg másokat.

Bizony nagyon elfeledtük a tanítást: „Amíg időnk van, cselekedjünk jót mindenekkel...” Pedig nincs fontosabb, sürgősebb tennivaló a világon ennél: jót cselekedni, amíg idő van rá, mert van egy idő, mikor már nem lehet. Áron is megvedd az alkalmas időt...

Egy dologra kell lenni mindig időnknek: jót cselekedni. Egész teljességében ez azt jelenti: legyetek jótétemény, áldás és ajándék mindenki számára, mert a legnagyobb jótett ez a világon. Itt nem lehet alkudozni és krajeároskodni. Arannyal kell fizetni: a szívünk legyen jó, hogy jók lehessenek a tetteink, a gondolataink, az érzéseink. Ezért jót tenni mindenkivel csak az tud, akinek egész lényé állandó jótétemény: öröme és szeretetnek ajándéka. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy szenvedélyünké válik a jóság. Ez mindennél fontosabb. Egészségünk, előremenetünk, üzletünk, állásunk, vagyónk, pénzünk nem olyan fontos, mint az, hogy a jóság legyen az életünk szenvedélye. Meg kell látnunk, hogy ez a legnagyobb ügyünk és a legsürgősebb feladatunk. Ha ezt megoldottuk, mindent megtettünk, ha ezt nem tesszük, tehetünk akármit.

És ez a szenvedély majd megteremti a maga alkalmait. Itt az ősz és te számbaveszed, mérlegre teszed az anyagiakat. Isten mérlegre teszi a te lelkedet. Eddig azt mondtad: nincs időm, Isten azt mondja: van időd. Éppen ma, éppen most és éppen itt van időd arra, hogy jóvá légy.

Annakokáért, amíg időnk van, cselekedjünk jót mindenekkel: legyünk jóvá!

Endrédi János.

Szebb, mint az Éden

Ha igaz volna, amint nem az, hogy a hiúság kimondottan vagy legalább is első sorban női sajátosság, utolérhetetlenül első helyre kerülne ama jelképes női alak, akivel Magyarországot személyesítjük meg: **Hungária**. Feltéve, hogy mégis csak hiúságnak kell ott jelen lenni, ahol a bóknek olyan keletje és felerősített visszhangja van, mint hazánkban, amiben persze már legkevésbé ludas Hungária, ez a szép és tiszteltreméltó szimbolum. A bók, a legolesőbb fizetési eszköz s a legdivatosabb borra való árad feléje. Ki-ki saját tehetségéhez mértén korlátlan mennyiségben, maga választotta formában és minőségben állíthatja elő, hogy alkalmas pillanatban és megfelelő alany jelentkezése esetén forgalomba hozza. S ez a bókáradás, amely már a legjobb békebeli idők szabad forgalmára emlékeztetően ostromol, nagyon időszerűvé tenné a valutazárlat elrendelése után a bók-zárlat behozatalát célzó indítványt.

Vitán felül kies a mi szép hazánk. Petőfivel szólva épenséggel bokréta az Isten kalapján és Budapestünk is rászolgál minden dícséretre nyugateurópai és amerikai utazók részéről, akik nagy jóindulattal ellátogatnak hozzánk, sokszor a különélésre kényszerült osztrák „sógor” titkos ellentévékenysége mellett. Nem is lehet panaszuk a magyar vendéglátásra. Fogadjuk mi őket olyan csábos szeretettel és kedves negédességgel, amely csak a leányaik sorsát szívükön viselő mamák sajátja a boldogító igen kimondása előtt. Mi sem haragudhatunk az idegekre, akik szórakozni, pihenni, fürödni, látni, esetleg ha sok a pénzük: főúri kastélyt bérelni és vadászni jönnek s nem „eszmét” árulni zúgban, mint tilos dugárut s nem holmi „világnézleti” felvilágosításra, hogy ne mondjuk: politikai iskolánkivüli népművelésre, népboldogításra és lélekbolondításra. Az ilyeneknek kénytelenek lennünk a kint tágasabb kezdetű népies szólásmondás idézése mellett, ajtót mutatni.

A körünkben megforduló idegenek bókjaiba azonban már kezdünk beleunni és elfáradni. Még hagyján, hogy lovagias nemzet a magyar. Azok vagyunk tagadhatatlanul! Néha annyira, hogy felkínálkozunk mások lovagiatlanságának rajtunk való kiélésére. Budapest is lehet csodás város, akár „kelet Párizsa”, akár a „Duna Gyöngye”. Ez utóbbi ugyan egy kicsit a kagyló fájdalmas gyöngyszülésére s a titkon leplezett pesti

külvárosokra emlékeztetne. A napsütésben csillogó virág a mélyben rothadásra ítélt gyökérre.

Tökéletlenség és felesleges volna a bókéső ellen riadót fuvatni, véres kard körbehordoztatásával mozgósítani. Tudjuk, a bókot ketten nem veszik komolyan, aki mondja és aki — kapja. Csak ennél nagyobb bajunk ne legyen, csak azt se felejtjük, míg az itthoni sajtó hasábokat áldoz egy-egy külföldi ajakról pattant bók feltalálására, azalatt a külföldi világsajtóban ma ép úgyszólamhadjárat folyik Magyarország ellen, mint a most elhunyt Masaryk és a jelenlegi cseh köztársasági elnök, Benes Eduárd fiatalabb éveiben, a háború alatt. Végzetes lenne: beleszédülni és álombaringani az itthoni bókokba és újra elrágalmaztatni „elnyomóknak“, „elmaradtaknak“, „szegény ember ellenes feudalistáknak“, „haladásra képtelen urak Magyarországnak“.

Ezzel már le is zárhatnók az egész kérdést. Még legfeljebb azzal a talán nem is nyilvánosságra tartozó vallomással toldva ki, hogy részünkről egy Bókellenes-Ligát alkottunk, csak amúgy legszűkebb házi használatra. Azonban nem régiben Magyarországon járt költői nevű török lapszerkesztő, egy bizonyos Yunus Kadi rekordot állított fel a budapesti Margitszigetről mondott bókjával: „Az Édenkert, amiről a Bibliában van szó, semmi a Margitszigethez képest“.

Szóval, szebb, mint az Éden...

A Biblia isteni egyszerűségével Mózes első könyvében mindössze ennyit ír az Édenről: „És ültete az Úr Isten egy kertet Édenben, napkelet felől... És nevele az Úr Isten a földből mindenféle fát, tekintetre kedvest és eledelre jót... Folyóvíz jó vala pedig ki Édenből a kert megöntözésére...“ Egyáltalán nem kapcsolódik hozzá valami külsőleges szépség, mint azt efendi Yunus, a török feltételezné, amin nem is kellene nagyon csodálkoznunk, mert mint Mohamed híve, Mózes próféataságának elismerése mellett sem ismerheti a mi szentiratunkat. Az édeni szépség és páratlanság, ami odakapcsolódik ehhez a fogalomhoz, sokkal inkább az édeni emberre vonatkozik, aki még a bűneset előtt Isten képét és hasonlatosságát hordozta magán s a teremtés himpora még nem töröltetett le lelkéről. Valójában nem az Édent, hanem az édeni ember állapotát sírjuk vissza a vak angol költővel, Miltonnal együtt. Mert hiába kapnánk megint egy új Édent, hamarosan gondoskodna a mai „farkas-ember“, vagy „ember-farkas“, a

szívtelen húsevő és gyógyíthatatlanul vért-szomjúhozó annak pokollá pusztításáról.

Ha megbocsátanók is Yunus Kadinak bókja szerénytelen merészségét, ezt a török módszerű szellemi cigánykereket, hasonlata rámutat elfojthatatlanul a mai emberre, akit a rövidség kedvéért szabad lesz most az egyszer „margitszigetinek“ jelölni.

A margitszigeti bejáró pénztára nem figyelmeztet-e arra, hogy a belépés csak egyesek előtt nyílik meg? Nem győz-e meg csak egy séta az Arany János által megénekelt szigeten, hogy a sétálás egy idegen hódító faj számára van fenntartva, mint a régi magyar világban a nemesi név a kutyabőr tulajdonosoknak?

Szebb, mint az Éden?

Több, mint túlzás!

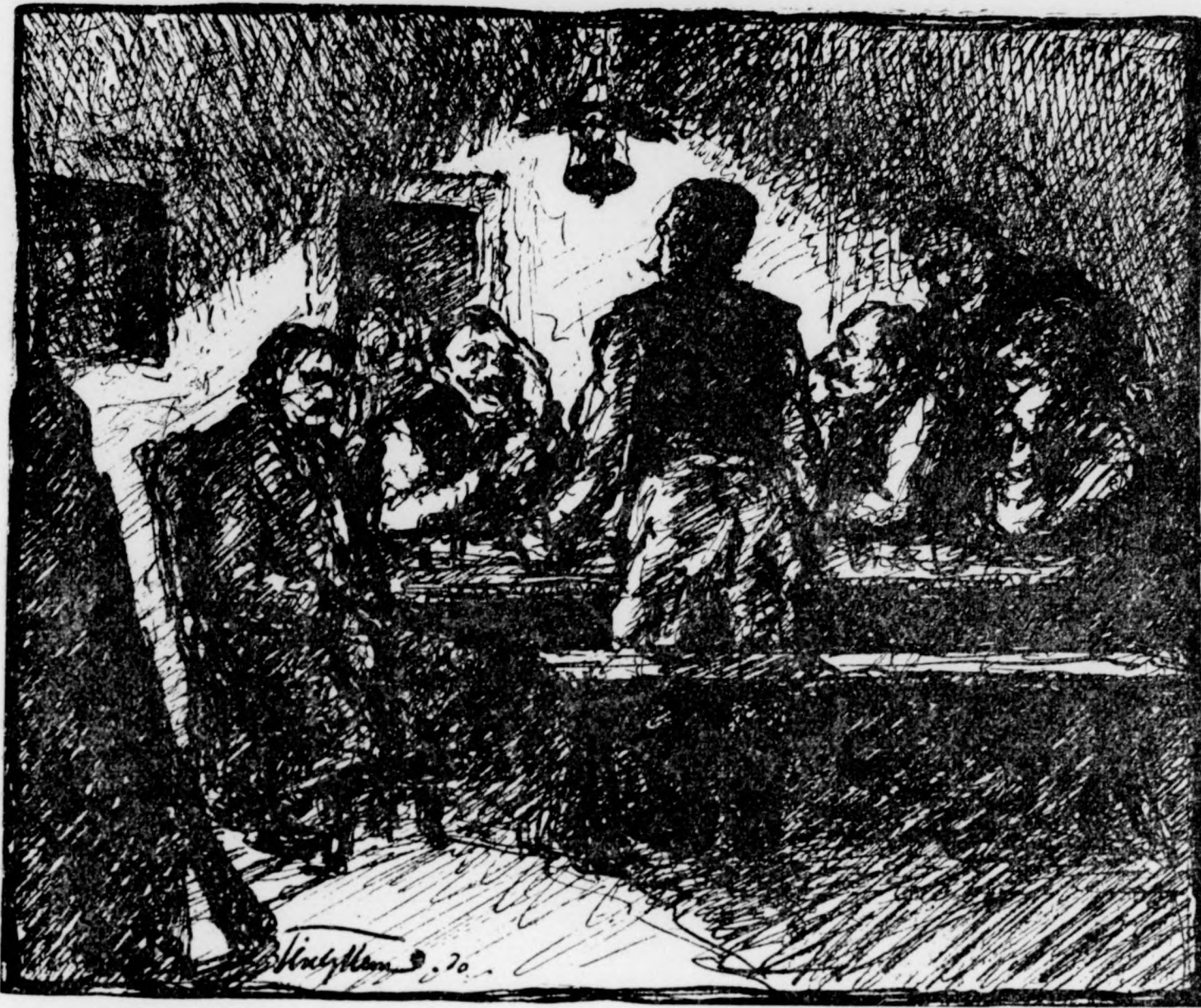
Yunus Kadi úgy látszik nem ment el az uszoda vizipoló mérkőzéseire, hol meggyőződött volna: a mai sport nem valami édeni. Elfelejtett betekinteni a lovaspoló pályára is és nem folytatott beszélgetést az agyonhajszolt lovacskákkal. Nem tekintett be a szigeti mulatók, az ú. n. „grillek“ selyemfüggönyein: vajjon mi folyik ott, miből és miért?

Azt még jobban sajnálom, hogy a neves török szerkesztő, akinek igen jó francia öszszeköttetései vannak, nem érte meg a „leányos arcú“ rabló esetét, aki egyik este a szigeti sétányon kirabolta a bankigazgató nejét önmagát, a méltóságos asszonyt. Bár arról illett volna neki is tudomást szerezni, hogy egész nyáron át fürdő-ruhás detektívek teljesítettek biztonsági szolgálatot a szigeti szabad fürdőn, a strandon. Vagy talán ép itt jutott Yunus Kadi eszébe az édeni hasonlat, látva a fürdőzők ruhátalanságát, a „figefa levél“ nagyságú fürdő öltözeteket? Akkor is tévedett! Mert mi tudjuk, a bibliai tudósítás szerint az édeni ember a bűneset után szégyenlte mezítelenségét. (I. Móz. 3:7.) Nagyot csalódott volna, ha a szigeten ilyeneket vélt felfedezni. De hát mindnek piros volt az arca! De nem a naptól és nem a — szégyenkezéstől!

Maholnap életünk kenyerének felét elfogyasztottuk, de még hamisabb bókot nem hallottunk. A magunk véleményét inkább br. Eötvös József fejezte ki: „Olyan a világ, mint egy fürdő. Szól a zene. De betegek járnak útjait.“ Betegek és bűnösök, akik elvesztették az Édent s még csak vissza sem sírják.

Helyébe hazudnak maguknak egy „szebb, mint az Édent“. Egy Margitszigetet.

Dr. Kovács István.

**Szüret
után**

Szabó Elemér... meg egy sokat szenvedett asszony emlékezete

Szabó Elemér, egyszerű vasútas volt. Altiszt abban a nagy hadseregben, mely éjjelt-nappalt összeszűrt, nem nézi, nyár-e vagy tél az idő, — szolgál mindnyájunknak, viszen célunk felé. Mi alszunk meleg vasúti kocsik ülésén, az a sereg virraszt — vigyáz.

Most már mi virrasztjuk egynek emlékezetét abból a hadseregből.

Szelíd, jó ember volt. Szerettük. Háza-tája rendes. Gyermeke célnál: mérnök. Az édesanya gyermekét látogatta. Az apa itthon. Tán nagyon belefájdult valami fájdalom a szívébe. Beteg volt a szíve. Egyedül volt csendes szobájában. Nem, nem egyedül. A Kísértő ott volt; ott van mindenütt, mindig. Szólt a Kísértő: Mért szenveded a szenvedést? Aki rád hozta, átkozd meg, aztán halj meg. Ne törd. Ura vagy életednek!...

S a szegény megkísértett elővett egy lágy keszkenőt... Keresett egy szeget, vagy ajtósarkot, kilineset... Mindegy! Minden mindegy... Már mindegy...

S kondult a harang. Szomorúan. Szabó

Elemér, ki még e hó elején együtt állott velünk a keresztre feszítettnek Asztalánál; ki még a múlt vasárnapon velünk énekelt, még hétfőn is velünk imádkozott az élet Urának templomában, — elment az örök-kévaló templomba.

Özvegye sír... halálig. Fia, egyetlen, — mérnöki rajzait könnyeivel homályosítja... testvérei bánat súlya alatt görnyednek.

Mi pedig — mindnyájan, egy jó, szelíd, vallásos lelkű embert gyászolunk.

Ne ítéljetez, hogy ne ítéltessetek... mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen...

Ne ítéljetez: senki se tudhatja előre végzetét!

Fut a halottas ember, a funerátor: Borsi Rozália 63 éves asszony... „bevégezte“. Nem várhatta meg tenger-szenvedése között, míg a halál Angyala szép esendesen ráteszi homlokára a kezét... Ő emelt kezét önmaga ellen... Uram, ne kísérts minket feljebb, csak úgy, amint el-szenvedhetjük.

A mi testvérünknek is ereje felett volt a próbáltatás...

Kong a harang. Ássák a sírt.

Néhai dr. Végh Sándor emlékezete

Mikor leírtam a fenti címet, megreszketett kezemben a toll és bent a szívem. Olyan volt nekem, ki azt a fent leírt nevet viselte, mint a testvérem. Együtt futott a pályánk is, valahogy. Mikor én tiszaroffi lelkész lettem, s kezdtem forgolódni az egyházmegyén, ő ugyanabban az esztendőben lett — fiatal ügyvéd korában — az egyházmegye jegyzője. Szinte példátlan nemcsak az egyházmegye történetében, de az egyetemes református egyházában is, hogy valaki 45 esztendőn keresztül hűséggel, önáldozó munkával töltse be a jegyzői, előadói tisztséget. 45 év! Kicsi híján félszáz esztendő! Az anyaszentegyházhoz való nagy hűséget az elődöktől örökölte az, akit most a hála könnyeivel siratunk (siratták is Hevesnagykunság minden harangjai): nagyatyja, édesatyja, hitvesének atyja is papjai voltak a szent Sionnak, még pedig nagypapjai; ki Turkevében, ki Kunhegyesen hagyván maguk után áldó emlékezetet. Ő is azt hagy maga után.

Megindult minden szív Hevesnagykunság tájain, mikor híre jött, hogy szeptember 19-én, vasárnap reggel úgy 8 óra tájon a debreceni klinika egyik kórtermében kiszenvedett. Utolsó vívódásai között nem juthattam oda betegágyához, bár hiszen ő, mintha hívtat volna: emlegetett. Csak akkor nézhettem már meg, mikor a klinikai ravatalozó csarnokban ott feküdt a koporsójában, sárgásfehér márványarcú. Már akkor csak én szóltam hozzá.

Jött aztán a sötét autó, kedves Kunhegyese felé hozta a boldogultat. Szomorú lett a ház, jaj de szomorú. S akik abban laknak, hitvestárs, s annak édesanyja: a 90. év felé közelgő agg, meg amott Debrecenben is valaki (az egyetlen leány!) gyászbaborult szívvel, de — mint ároni család tagjai — Isten akaratán megnyugvással fogadták el a nehéz próbáltatást.

A kunhegyesi nagy-nagy harang végigküldte a gyászhirot a kun határ felett; a gyönyörű templom visszhangja mint siralom felelt a búcsúztató szent szavakra.

Még egyszer bement a templomba dr.

Végh Sándor pora-hamva. A kathedra előtt tartott pihenőt s aztán elindult az utolsó útra az akácok temető felé.

Eltemettük. Áldott legyen ott is, ahol pihen; meg ahonnan az örökkéboldogok tekintetével néz már le reánk: az egekben!

Az egyházmegyei gyűlésen pedig — 45 év alatt tán száz ilyenén vett részt és dolgozott, — néhány nap mulva épen, várjuk őt, de immár hiába! Ő vár minket odafenn... s ő nem hiába.

E hittel — az örökélet hitével, reményével vigasztaljon Isten kegyelme minden fájó szívet!

Orcádat látom, ha szemfedő és koporsófedele, meg a síri föld eltakarta is; hallom a hangodat... Nekem, élsz, jó barát! Erősebb a szeretet, mint a halál!

D. Oros Balázs

Meghalt: 1937. szept. 2. — Temetés: szept. 5

Ott álldogált lelke csendességében a főutcánk sarka táján, a széles betonjárdán: ismerőseivel beszélgetett. Egyszerre, mint a sötét végzet, robogva-dörögve, közelgetett egy nagy hadi-teherautó. A kormányát vesztett hadigép felrobogott a gyalogjáróra, s jaj! — szegény D. Oros Balázs teste megtört, vére kicsordult, ömlött a járdán, pirosra festette még a falakat is.

Aztán futottak az összetört testtel az autók, szanatóriumtól kórházig, közelmessze: hiába! A megtört testből elszállt a lélek. Elment a hitves, el a gyermekek édesatyja, városszéli kedves házukból el a nagytemetőbe.

Hadirokkant volt, nem a háború, hanem a hadgyakorlatok áldozata lett, hadigép törte össze: hősi halottnak neveztem a koporsójánál.

Százak és százak kísértük utolsó útjára. Síröldre előre beomlott, nehéz volt elföldelni szegény Oros Balázst, mintha még a néma sírgödör is azt akarta volna mondani: Még élhetett volna, még szükség lett volna rá, mért temetitek el?

Én pedig azt mondom, hogy: Emberek! vigyázzunk és imádkozzunk naponként, mert nem tudhatjuk soha, mikor ér el bennünket végzetünk?!

Hogy is mondja az arab példaszó? „Ember, ha házad küszöbét átléped, imádkozzál, mert nem tudhatod, átléped-e többet vagy soha?”

A vasúti menetrend a mi környékünk szempontjából októberre nem lesz semmi változás; így kedves olvasóink a Szeretet legutóbbi számában közölt menetrend adatait tartsák figyelembe.